

Zapisnik sa prve plenarne sednice Međusektorske radne grupe za praćenje sprovođenja Reformske agende Republike Srbije

Hotel Crystal, Beograd, 13. novembar 2025. godine

Prva plenarna sednica **Međusektorske radne grupe za praćenje sprovođenja Reformske agende Republike Srbije (MRG RA)** okupila je 31 učesnika iz organizacija civilnog društva iz različitih delova Srbije. Sednica je predstavljala početak formalnog rada ovog mehanizma, uz usvajanje Poslovnika o radu, predstavljanje podgrupa, njihovog plana rada i diskusiju o učešću predstavnika NKEU u prvom sastanku Odbora za praćenje Instrumenta za reforme i rast.

Uvodna obraćanja

U uvodnom obraćanju, **Milena Mihajlović Denić, koordinatorka MRG RA**, istakla je značaj **Instrumenta za reforme i rast za Srbiju**, kao i ulogu civilnog društva u praćenju obaveza preuzetih u okviru Reformske agende (RA). Posebno je naglasila da se MRG formira u trenutku kada je potrebna jasnija struktura, organizacija i koordinacija među OCD, kako bi se osiguralo profesionalno i metodološki dosledno praćenje reformskih procesa i njihovih rezultata.

Govoreći o širem kontekstu, **Bojana Selaković, koordinatorka NKEU**, predstavila je ulogu Nacionalnog konventa i civilnog društva u praćenju sprovođenja RA. Podsetila je na raniju obustavu formalne saradnje NKEU sa državnim institucijama zbog narušenog poverenja, ali je objasnila da je kroz formiranje Odbora za praćenje Instrumenta za reforme i rast – kojeg su zajednički osnovali Vlada Srbije i Evropska komisija – civilno društvo dobilo prostor da po prvi put aktivno i ravnopravno učestvuje u praćenju relevantnih aktivnosti Vlade Srbije. Istakla je da Konvent deluje kao nezavisni kontrolor napretka u realizaciji RA, a da je napredak u dogovorenim reformama moguć samo uz visok nivo transparentnosti, kao i prisustvo EU, OEBS-a i drugih međunarodnih aktera.

Nakon uvodnih obraćanja, članovi MRG jednoglasno su usvojili Dnevni red sednice i Poslovnik o radu MRG.

Izveštaj o prvom sastanku Odbora za praćenje Instrumenta za reforme i rast

Nakon usvajanja dnevnog reda i Poslovnika o radu, Milena Mihajlović Denić je detaljno objasnila format učešća NKEU u ovom telu, naglasivši da je jedino u Srbiji civilno društvo ostvarilo punopravno članstvo sa stalnim predstavnikom Odbora. Ona je pojasnila da na svakom sastanku Odbora, pored stalnog člana, Konvent može da prijavi onaj broj učesnika koji smatra neophodnim za ostvarivanje svoje uloge. Ona je potom izvestila o sadržini i nastupu predstavnika NKEU na prvom sastanku Odbora, održanom 2. oktobra 2025, i to u okviru različitih tematskih celina ove celodnevne sednice.

Sastanak Odbora, naime, obuhvatio je pregled sprovođenja Instrumenta za reforme i rast, uključujući dostignuća, preostale aktivnosti i godišnji izveštaj Vlade; diskusiju o mehanizmima upravljanja i praćenja RA, strukturi Odbora, Scoreboard-u i načinu uključivanja OCD; horizontalna pitanja poput usklađivanja sa pravnim tekovinama EU,

budžetiranja reformskih koraka, tehničke pomoći, komplementarnosti sa IPA III i izbegavanja dvostrukog finansiranja; kao i razmatranje WBIF investicija, revizije i kontrole, te pitanja komunikacije i vidljivosti.

Naglašeno je da RA ostaje merilo političke volje i reformske zrelosti, da članovi MRG imaju pravo na izdvojeno mišljenje i punu transparentnost u radu Odbora, te da je uključivanje predstavnika OCD kao člana Odbora, sa punim pravom glasa, jedinstven presedan u regionu, koji otvara prostor za aktivnije učešće, ali i donosi dodatne odgovornosti.

U diskusiji je otvoreno pitanje položaja OCD u poređenju sa drugim zemljama regiona, pri čemu je naglašeno da OCD širom Zapadnog Balkana izražavaju nezadovoljstvo svojim ulogama, ali da je u Srbiji stepen tenzija i polarizacije posebno izražen, što iziskuje i jaču ulogu civilnog društva u praćenju sprovođenja RA.

Takođe, tokom sednice Odbora, koordinatori iz MRG su izneli zamerke na Izveštaj Ministarstva za evropske integracije (MEI) o sprovođenju Instrumenta za reforme i rast za 2024., zbog sadržinskih propusta i metodološke nedoslednosti. Na primer, deo reformskih koraka iz 2025. je uključen, dok neke ključne reforme iz 2024., sadržane u RA, nisu ni pomenute u tom izveštaju. Istaknuto je da priprema izveštaja nije omogućila civilnom društvu da utiče na njegov sadržaj, te da je sam izveštaj dostavljen kao gotov dokument, i to više meseci nakon što je podnet Evropskoj komisiji (tj. pred održavanje sednice Odbora za praćenje). Pored toga, predstavnici NKEU su na sastanku istakli da iako Ministarstvo priprema izveštaje o realizaciji pojedinačnih reformskih koraka prilikom slanja zahteva za finansiranje Komisiji, civilno društvo nije dobilo priliku da komentariše njihov sadržaj, niti se sa njim upozna, budući da ti dokumenti nisu označeni kao „formalni izveštaji“. Stoga je koordinatorka MRG na sastanku Odbora zahtevala da se nacrti izveštaja i zahteva za finansiranje dele sa OCD pre slanja Evropskoj komisiji, na šta ministar – makar načelno – nije imao primedbi. Takođe, predstavnici NKEU su istakli kao problem činjenicu da se dostavljeni Izveštaj fokusira na realizaciju ciljeva Instrumenta za reforme i rast (prema EU regulativi), a ne same srpske RA, što onemogućava praćenje konkretnih reformi kroz ovaj izveštaj.

NKEU je, u ime civilnog društva, insistirao na pristupu svim izvorima verifikacije, uključujući i dokumente koji nisu javno dostupni, i zatražio pristup programima izgradnje kapaciteta u okviru Instrumenta za reforme i rast, jer je kvalitet praćenja direktno povezan sa postojećim znanjima i resursima. Posebno je skrenuta pažnja i na neusklađenost rokova između NPAA i RA, što dodatno komplikuje praćenje reformskih obaveza.

Koordinatori MRG pripremili su i dostavili svim članovima Odbora za praćenje detaljne komentare sadržinske i metodološke prirode na diskutovani Izveštaj. Oni su takođe dostavili i detaljne komentare na zapisnik sa sastanka i predlog operativnih zaključaka, koji su dostavljeni članovima Odbora nakon sastanka. Naglašeno je da je zbog obima komentara koje je dostavio NKEU potrebno više vremena za usklađivanje finalnog teksta operativnih zaključaka između predstavnika EU i MEI.

Predstavljanje podgrupa i njihovih planova rada

Tokom sednice, **koordinatori podgrupa** predstavili su rad svojih grupa i planove za 2026. godinu.

Podgrupu za poslovno okruženje i razvoj privatnog sektora predstavila je koordinatorka podgrupe **Nevena Marčeta (NALED)**, ističući širok obuhvat reformi u ovoj oblasti, koje uključuju unapređenje poslovnog ambijenta, upravljanje javnim investicijama, razvoj naučno-inovacionog ekosistema i konkurentnost u poljoprivredi. Predstavila je i ključne reforme obuhvaćene ovim poglavljem, od javnih nabavki i državne pomoći do parafiskalnih

nameta i transparentnosti zakonodavstva koje utiče na privredu. Prvi uži sastanak podgrupe planiran je za jun, uz otvoreno pitanje da li pozvati institucije i Delegaciju EU.

Ana Toskić Cvetinović (Partneri Srbija) potom je predstavila **Podgrupu za digitalnu tranziciju**, istakavši pristup temi vladavine prava i ljudskih prava u kontekstu digitalizacije, koji se u praksi i dalje nedovoljno razmatra. Ukazala je na povezanost digitalizacije sa demokratijom i poslovnim okruženjem, napominjući da dinamika sprovođenja nije bila u fokusu, te da bi prvi sastanak podgrupe trebalo da definiše programsku orijentaciju i eventualno uključi nove stručnjake, uključujući i akademsku zajednicu.

Naredno izlaganje održao je **Damir Dizdarević (BFPE)**, koji je predstavio **Podgrupu za zelenu tranziciju**. Izložio je ciljeve grupe, procenu da li su za najvažnije reformske korake predviđene RA opredeljena adekvatna budžetska sredstva, analizu stvarnih fiskalnih troškova i obaveza države po osnovu investicija finansiranih preko WBIF-a, kao i, u zavisnosti od raspoloživih resursa, jačanje kapaciteta drugih OCD za budžetsko praćenje. Predstavio je reformske korake koji ulaze u veoma širok okvir zelene tranzicije, kao i plan rada podgrupe za 2026. godinu, uz napomenu da se deo praćenja odvija kontinuirano, uz uži sastanak u junu i dodatne *online* konsultacije tokom godine.

Nakon njega govorila je i **Nataša Vučković (Fondacija Centar za demokratiju)**, koordinatorka **Podgrupe za ljudski kapital**, osvrnuvši se na više tematskih celina koje ukazuju na kompleksnost oblasti i potrebu da se pitanja ljudskog kapitala sagledaju i kroz vezu sa sektorskim strategijama.

Podgrupu za osnovna prava i vladavinu prava predstavio je **Nemanja Nenadić (Transparentnost Srbija)**, ukazavši na nedovoljno dobar kvalitet same RA i potrebu povezivanja reformi sa finansijskim podsticajima i zaštitom ljudskih prava. Kao primer problema naveo je da je Akcioni plan za sprovođenje Strategije borbe protiv korupcije usvojen, kao i da se taj reformski korak sada smatra ispunjenim, iako nijedan komentar OCD na strategiju nije prihvaćen. Takođe je istakao mišljenje da Srbija ne može da dobije sredstva ukoliko novi zakoni narušavaju ljudska prava, što su potvrdile i organizacije poput AŽC. U diskusiji su pomenuti i primeri zloupotrebe RA, sporni pristupi reformama poput dualnog obrazovanja, kao i poređenja sa drugim zemljama regiona gde ova pitanja nisu dobijala adekvatnu pažnju.

Na kraju se obratio **Lazar Ivanović (CEVES)**, koordinator horizontalne **Podgrupe za praćenje finansijskih i budžetskih implikacija RA**. Predstavio je ciljeve grupe, uključujući procene da li su za ključne reformske korake obezbeđena adekvatna budžetska sredstva, analize stvarnih fiskalnih troškova i obaveza po osnovu WBIF investicija, kao i jačanje kapaciteta drugih OCD za dugoročno i održivo praćenje budžeta.

Predstavljanje prvih rezultata u okviru *WB Reform and Growth Monitor* projekta

Nakon predstavljanja svih podgrupa, **Marko Todorović, istraživač na regionalnom *WB Reform and Growth Monitor* projektu**, održao je prezentaciju o projektu, metodološkom okviru praćenja RA kao i rezultatima pilot monitoringa za Srbiju. U okviru svog izlaganja predstavio je i strukturu konsultativnog mehanizma **N-CoMRA** (u Srbiji tu funkciju obavlja MRG), program regrantiranja, kao i funkcionalnosti sajta koji će služiti kao centralna platforma za praćenje aktivnosti, objavljivanje analiza i komunikaciju sa podgrupama.

Zaključak

Sednica je zaključena razgovorom o načinu rada MRG u narednom periodu. Naredni Godišnji izveštaj o sprovođenju Instrumenta za reforme i rast očekuje se u martu 2026, dok će naredni sastanak Odbora za praćenje verovatno biti održan na proleće (april-maj). U međuvremenu se očekuje usaglašeni tekst Operativnih zaključaka Odbora za praćenje, koji će biti prosleđen svim članicama MRG, zajedno sa Izveštajem o sprovođenju Instrumenta za reforme i rast za 2024. godinu.

Dogovoreno je da se sastanci podgrupa u budućnosti po pravilu održavaju pre sednica Odbora za praćenje, dok bi plenarna okupljanja MRG sledila nakon njih, čime bi se obezbedila bolja koordinacija i blagovremeno deljenje informacija. Takođe je dogovoreno da se tokom kalendarske godine održavaju dve plenarne sednice MRG – jedna uživo i jedna (po pravilu) u *online* formatu, uz moguće promene prema potrebama i okolnostima.

Posebno je istaknuta potreba za jačanjem vidljivosti rada MRG, strateškim zagovaranjem i nametanjem prioriternih tema koje proizlaze iz RA, kako bi se pojačao pritisak i na državne institucije i na EU da dosledno sprovode preuzete obaveze.